



2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa



ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA



NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Projektas “Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas”

VAIKO RAIDA

Lauryna Rakickienė
2021 m. vasario 2 d.

Kuo svarbus mokytojui vaiko raidos išmanymas?

- *Nurodo, ko galima tikėtis*
- *Padedą suprasti elgesį*
- *Padedą prognozuoti elgesį*
- *Padedą pastebėti sunkumus*
- *Leidžia matyti mišką pro medžius*
- *Padedą megzti santykį*

.....



Ar užtenka mokytojui patirtimi paremto žinojimo apie vaiko raidą?



Suaugęs: „Nupiešk man begemotą“

Penkiametis:



Septynmetis:

„Nemoku“

6 metai

Socioemocinė raida



- Inicijatyva veiklai ir pati veikla svarbesni už veiklos rezultatą.
- Svarbiausia veikla – žaidimas, išlieka ypatingai didelė laisvo (vaidmeninio) žaidimo reikšmė.
- Svarbi įvairios fizinės veiklos galimybė (natūralus judėjimas žaidžiant ir tyrinėjant aplinką).
- Emocijų, elgesio, dėmesio reguliacijos gebėjimai sparčiai vystosi.
- Būdingos stipriau išreikštos baimės, gali labiau nerimauti, išgyventi kaltę.

6 metai

Pažintinė raida



- Geba nusakyti ir palyginti daiktų kiekį, grupuoja objektus pagal jų savybes (dydį, spalvą, formą ir kt.) ar atliekamą funkciją, geba išrikiuoti objektus iš eilės pagal tam tikrą savybę.
- Suvokia logines veiksmų sekas, priežasties – pasekmės ryšius.
- Suvokia laiko trukmę, teisingai vartoja laiko sąvokas (rytoj, vakar, po savaitės).
- Geba sklandžiai papasakoti apie savo patirtus įvykius (kur buvo, ką matė ir pan.), atpasakoti girdėtą istoriją. Įdėmiai klausosi pasakojamos istorijos, skaitomos knygos.
- Sparčiai vystosi vizualinės-motorinės integracijos gebėjimai, geba kopijuoti figūras, užrašyti pavienes raides, tiksliai kirpti žirkklėmis.
- Pradedą susieti kalbos garsus su jų simboliais. Gerėja kalbos garsų analizės ir sintezės gebėjimai, fonologinės sekos suvokimas (atpažinimas ir atgaminimas) reikalingi sėkmingam skaitymui ir rašymui.

7-8 metai

Socioemocinė raida

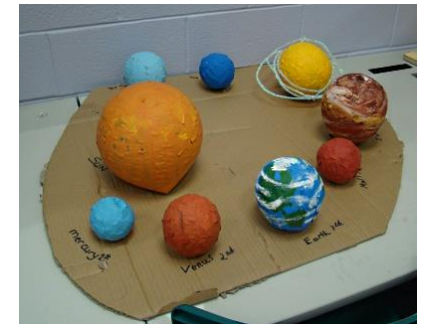


- Savigarba paremta savo kompetencijos patyrimu, sveikai savasties raidai ypatingai svarbi sėkmės galimybė.
- Konstruodamas savo aš-vaizdą lygina save su bendraamžiais.
- Atpažįsta, geba įvardinti savo ir aplinkinių emocijas.
- Emocijų, elgesio regulacija daug geresnė nei ikimokykliniame amžiuje.
- Suvokia kito asmens požiūrį, geba priimti, jog jis gali būti kitoks.
- Pasikliauja autoritetais, santykis su mokytoju ypatingai svarbus.
- Noriai prisiima naujas atsakomybes, džiaugiasi savo didėjančiu savarankiškumu.
-

7-8 metai

Pažintinė raida

- Mąstymas stipriai priklausomas nuo konkretaus patyrimo.
- Žinias ir įgūdžius taiko analogiškoje situacijoje.
- Pradedą planuoti, stebėti ir vertinti savo veiklą ir jos rezultatus.
- Gerėja sąvokinis mąstymas, itin sparčiai plečiasi žodynas.
- Gerėja kalbos garsų analizės ir sintezės gebėjimai, sekos suvokimas.
- Įvyksta vizualinės-motorinės integracijos raidos šuolis.
- Geba nepertraukiamai sutelkti dėmesį vienai veiklai iki 15 minučių.



9-10 metų

Socioemocinė raida



- Aš-vaizdo pokyčiai: pasakodami apie save pabrėžia psichologines dimensijas (savybes, bruožus, emocijas).
- Plėtėja emocinis žodynas.
- Toliau gerėja emocijų reguliacija, naudoja nebe tik į situaciją, bet ir į jos vertinimą nukreiptas (kognityvines) strategijas susidoroti su nemaloniais jausmais.

9-10 metų

Pažintinė raida



- Įgytas žinias perkelia į kitą situaciją.
- Mąsto pagal analogiją, supranta perkeltinę reikšmę.
- Neapmąsto viso galimo problemos sprendimo lauko.
- Atlieka „eksperimentus“ neturėdami hipotezių.
- Veikliosios atminties apimtis išsiplečia iki suaugusiojo lygio.
- Pradedą savarankiškai taikyti informacijos organizavimo, grupavimo, pertvarkymo strategijas siekdami geriau įsiminti informaciją.
- Geba sutelkti dėmesį vienai veiklai iki valandos, jei ji nėra monotoniška ir nereikalauja nuolatinio įtempto mąstymo.

11-12 metų

Socioemocinė raida



- Geba suvokti socialinių grupių požiūrį, apmąstyti situacijas iš skirtingų socialinių, kultūrinių perspektyvų.
- Formuoja nuostatas įvairių socialinių grupių ir institucijų atžvilgiu.
- Gilėja savo kūno suvokimas, formuojasi požiūris į savo kūną bei jo išvaizdą, analizuojamos susijusios patirtys.

11-12 metų

Pažintinė raida



- Mąstymas mažai priklausomas nuo konkretaus patyrimo.
- Geba kelti ir tikrinti hipotezes. Sistemingai tikrina visas galimas problemos sprendimo alternatyvas.
- Vystosi gebėjimas analizuoti išvadų darymo logiką.

13-14 metų

Socioemocinė raida



- Bendraamžių pritarimas, priklausymas grupei, statuso ir įvaizdžio klausimai darosi itin svarbūs.
- Siekia autonomijos, atmeta suaugusiųjų požiūrį, kvestionuoja autoritetus.
- Darosi labiau kritiškai sau ir aplinkiniams.
- Pažengę metakognityviniai gebėjimai leidžia aktyviai konstruoti savo religinę, etinę sampratą, rūpintis globaliomis visuomenės problemomis.

13-14 metų

Pažintinė raida



- Geba atlikti mintinius veiksmus su abstrakčiomis idėjomis, hipotetiniais procesais ir pan.
- Gerai suvokia, geba paaiškinti abstrakčias sąvokas.
- Geba spręsti hipotetines problemas, net jei jos prieštarauja jo pasaulio suvokimui.
- Geba padaryti teisingą logine išvadą iš turimų prielaidų, net kai ji prieštarauja jo empiriniam patyrimui.
- Suaugusiojo lygį pasiekia kognityvioji kontrolė.
- Išvystyto analitinio mąstymo ir kognityviosios kontrolės dėka geba efektyviai reguliuoti užduočių atlikimą.

15-16 metų

Socioemocinė raida



- Aktyviai formuoja savo tapatumą išbandydami skirtingus vaidmenis, sekdami įvairiais tapatumo modeliais, prisijungdami prie įvairių grupių.
- Aš-vaizdas dar labiau išlėčiamas ir apima nuostatas, ketinimus, įsitikinimus, vaidmenis ir vertybes.
- Būdingas rizikingas elgesys, linkę siekti greitai pasiekiamo malonumo neatsizvelgiant į galimas pasekmes.

15-16 metų

Pažintinė raida



- Spręsdami problemas geba remtis abstrakčiu sąvokiniu mąstymu, konstruoja sudėtingas abstrakčių sąvokų sistemas.
- Samprotauja apie idealus, tobulybę. Apmąsto alternatyvias visuomenines, religines, moralines sistemas.
- Aktyviai reflektuoja savo mąstymą, vertybes, įsitikinimus. Būdinga introspekcija, savianalizė.

17-18 metų

Socioemocinė raida



- Siekia sukurti artimą, rūpesčiu ir abipusiu pasitikėjimų pagrįstą ryšį su kitu žmogumi.
- Mažėja konformizmas bendraamžių grupėje.
- Lūkesčiai savo paties ir aplinkinių atžvilgiu tampa labiau realistiški.
- Gali būti neapsisprendę dėl savo pasirenkamo profesinio tapatumo

17-18 metų

Pažintinė raida



- Pažintinės kompetencijos pasiekia suaugusiojo lygį.
- Informacijos apdorojimo gebėjimai, dėmesio gebėjimai, psichinis lankstumas bei veikliosios atminties atnaujinimas - pike.
- Plečiantis patirčiai, gilėja supratimas, kad realybė yra sudėtinga, prieštaringa ir paradoksali, kad daugeliui klausimų nėra vieno teisingo atsakymo.

Kas mus motyvuoja?

